

WPROWADZENIE

1. WPROWADZENIE

Realizując postanowienia ustawy o finansach publicznych, niniejszym przedkładam Radzie Miasta projekt budżetu Miasta Poznania na 2022 rok.

Przedłożony projekt opracowany został w szczególności zgodnie z obowiązującymi ustawami o: finansach publicznych, dochodach jednostek samorządu terytorialnego, samorządzie gminnym oraz samorządzie powiatowym. Projekt budżetu skonstruowano m.in. w oparciu o założenia makroekonomiczne do projektu budżetu państwa na 2022 rok, informacje Ministra Finansów i innych dysponentów środków budżetowych.

Na kształt przedłożonego projektu budżetu istotny wpływ miały uchwalone przez Sejm ustawy, związane z wdrażaniem rządowego Programu Polski Ład:

- z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw,
- z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (weszła w życie 26 października 2021 r.).

Przyjęte zmiany legislacyjne obejmują z jednej strony istotne zmiany w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT), które polegają w szczególności na:

- podwyższeniu do 30 tys. zł kwoty wolnej od podatku dla ogółu podatników obliczających podatek według skali podatkowej,
- podwyższeniu do 120 tys. zł progu dochodów, po przekroczeniu którego ma zastosowanie 32% stawka podatku,
- wprowadzeniu ulgi dla klasy średniej,
- zmianie zasad ustalania podstawy wymiaru składki zdrowotnej dla przedsiębiorców oraz likwidacji możliwości odliczenia składki na ubezpieczenie zdrowotne od podatku dochodowego od osób fizycznych,

których roczne negatywne skutki finansowe dla budżetu Poznania w zakresie wpływów z udziału w PIT opiewają na kwotę 259 mln zł w 2022 roku.

Z drugiej strony wprowadzono rozwiązania mające na celu wsparcie jednostek samorządu terytorialnego, polegające w szczególności na:

- przyznaniu samorządom w 2021 roku jednorazowej subwencji ogólnej w łącznej wysokości 8 mld zł, mającej rekompensować ubytki w PIT w 2022 roku, z czego dla Poznania przypada 136 mln zł, co oznacza rekompensatę na poziomie 52%,

WPROWADZENIE

- wprowadzeniu od 2023 roku nowej części subwencji ogólnej (rozwojowej) w łącznej wysokości 3 mld zł, mającej rekompensować ubytki w PIT od 2023 roku, z czego dla Poznania przypadnie nie mniej niż 20 mln zł - szacuje się, że w przypadku spełnienia dodatkowych kryteriów związanych z poziomem wydatków majątkowych Poznania kwota ta może wzrosnąć do ok. 50 mln zł, co oznaczać może rekompensatę na poziomie do 20%.

Bilans finansowy tych zmian w zakresie dochodów bieżących dla Poznania zarówno dla 2022 roku jak i dla kolejnych lat jest więc ujemny.

Biorąc pod uwagę powyższe, szczególnym wyzwaniem staje się konieczność pokrywania rosnących wydatków bieżących związanych z funkcjonowaniem Miasta. Zgodnie z oficjalnym komunikatem GUS wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych według szybkiego szacunku w październiku 2021 roku w porównaniu z analogicznym miesiącem ubiegłego roku wyniósł 6,8%. Kiedy się jednak weźmie pod uwagę niektóre składowe kosztów funkcjonowania Miasta, np. cenę energii elektrycznej, która rośnie na 2022 rok o 71%, czy też cenę pieniądza na rynku (stawka WIBOR3M), która w przeciągu ostatnich 2 miesięcy wskutek zmiany polityki pieniężnej NBP wzrosła o ponad 600% – a rynek finansowy spodziewa się dalszego wzrostu poziomu stóp procentowych, to już tylko te dwa czynniki oznaczają dla przyszłorocznego budżetu co najmniej 65 mln zł dodatkowych wydatków bieżących. Dodatkowym obciążeniem są również rosnące oczekiwania płacowe, potęgowane przez wzrost inflacji. Dokonana we wrześniu 2021 roku podwyżka wynagrodzeń pracowników miejskich jednostek organizacyjnych o 300 zł brutto na etat oznacza koszt dla przyszłorocznego budżetu na poziomie 52 mln zł. Rosnące od przyszłego roku o 7,5% minimalne ustawowe wynagrodzenie za pracę, to także wyższe wydatki bieżące na umowy, które podlegają waloryzacji takie jak np. na utrzymanie czystości, ochronę czy usługi społeczne. Dodatkowe czynniki powodujące wzrost wydatków bieżących w 2022 roku to m.in. o 7,3% wyższy odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych czy też uzupełnienie środków na całoroczne wydatki związane z wdrożeniem PPK w trakcie 2021 roku.

Nie można też zapomnieć o całym czasie trwającej epidemii COVID-19 i skutkach, jakie w obecnej jej fazie wywołuje dla budżetu Miasta. Szczególnym wyzwaniem wydaje się powrót do liczby pasażerów komunikacji zbiorowej sprzed pandemii, co może cały czas negatywnie oddziaływać na poziom dochodów budżetu z biletów ZTM. Jednocześnie Miasto wciąż ponosi dodatkowe wydatki związane ze zwalczaniem, przeciwdziałaniem oraz zapobieganiem pandemii.

Biorąc pod uwagę powyższe, czyli uwarunkowania ograniczające wzrost dochodów bieżących przy jednoczesnym wzroście wydatków bieżących, kluczowe staje się zaplanowanie w perspektywie kilku najbliższych lat nadwyżki operacyjnej - po pierwsze na poziomie gwarantującym spełnienie wymogów dotyczących limitowania zadłużenia, a po drugie w wysokości zapewniającej Miastu rozwój. Jest to szczególnie istotne w przededniu udostępnienia środków europejskich w ramach Krajowego Planu Odbudowy oraz w ramach nowej perspektywy finansowej UE (2021-2027). Poziom wypracowywanej

WPROWADZENIE

nadwyżki operacyjnej będzie wyznaczał ramy dla zdolności absorpcyjnych Miasta. Trzeba tu wspomnieć, że w związku z zakwalifikowaniem Wielkopolski do tzw. regionów przejściowych – limit maksymalnego dofinansowania ze środków UE zmniejsza się z dotychczasowych 85% do 70%, co będzie oznaczać konieczność zapewnienia większego wkładu własnego przez Miasto. Po przejściowym spadku w 2022 roku planowanej nadwyżki operacyjnej do poziomu 176 mln zł, konieczne będzie zwiększenie jej w kolejnych latach do poziomu powyżej 300 mln zł rocznie. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe tylko pod warunkiem prowadzenia polityki ograniczania wzrostu wydatków bieżących w kolejnych latach.

W zakresie inwestycji, w szczególności w latach 2022-23 założono kontynuację przyjętego programu inwestycyjnego Miasta opartego w dużej mierze na środkach UE. Wszelkie działania nakierowane mają być na dokończenie zaplanowanych inwestycji oraz pełne wykorzystanie przyznanych Miastu środków UE w perspektywie finansowej 2014-2020 w terminach wynikających z umów o dofinansowanie. Ponadto w miarę możliwości finansowych w programie inwestycyjnym Miasta priorytetowo potraktowano zapotrzebowania na dodatkowe środki:

- w obszarze ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem przedsięwzięć z zakresu ochrony powietrza,
- w przypadku najpilniejszych inwestycji o charakterze modernizacyjnym celem zapewnienia kontynuacji działalności Miasta,
- celem przygotowania dokumentacji pod kątem aplikowania o środki na realizację inwestycji w ramach ogłaszanych naborów przez instytucje i agendy rządowe.

W projekcie budżetu na 2022 rok po raz pierwszy zapisano dochody i wydatki związane z prowadzeniem przez Miasto zadania dotyczącego gospodarki odpadami komunalnymi, przejętego od związku międzygminnego GOAP.

Przedłożony projekt budżetu charakteryzuje się następującymi wielkościami.

Dochody budżetu Miasta zostały zaplanowane w wysokości 4.443 mln zł, co oznacza spadek w stosunku do planu na 2021 rok o 2,5%.

Dochody bieżące budżetu zaplanowano na poziomie 4.095 mln zł, czyli o 3,3% niższym niż w budżecie na 2021 rok. Dochody własne rosną o 7,7%, co wynika głównie z wprowadzenia do planu dochodów budżetu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Subwencja ogólna wzrasta o 2,1%, z powodu wzrostu jej części oświatowej. Dotacje celowe z budżetu państwa maleją o 46,8 % a ich spadek związany jest ze zmniejszeniem planowanych kwot dotacji na zadania z zakresu administracji rządowej, o czym zdecydowało odebranie gminom zadania obsługi wypłaty świadczeń wychowawczych (program rodzina 500+).

WPROWADZENIE

Plan dochodów majątkowych ustalono na kwotę 348 mln zł, co oznacza wzrost o 9,3%. Dochody ze sprzedaży majątku to kwota 81 mln, a dotacje na inwestycje z budżetu UE to 250 mln zł – 120,5% wzrost dochodów z tego źródła to efekt rosnącego zaawansowania realizacji inwestycji współfinansowanych w ramach obecnej perspektywy unijnej 2014-2020. W ramach dochodów majątkowych zaplanowano również dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności w wysokości 17 mln zł.

Na realizację wydatków ogółem zaplanowano kwotę w wysokości 5.012 mln zł, czyli o 6,9% mniej w stosunku do planu na 2021 rok.

Na wydatki bieżące zaplanowano 3.919 mln zł, co oznacza spadek o 1,4% w porównaniu do planu budżetu na 2021 rok. Podobnie jak w przypadku dochodów bieżących związane jest to ze zmniejszeniem planowanych kwot wydatków z dotacji celowych z budżetu państwa, o czym przesądziło odebranie gminom zadania obsługi wypłaty świadczeń wychowawczych. W ramach wydatków bieżących wydatki na zadania własne wzrastają o 8,3%. O wzroście wydatków własnych zdecydowało kilka czynników, wśród których należy na pewno wymienić przejęcie przez Miasto realizacji zadania związanego z gospodarowaniem odpadami komunalnymi. Poza tym decydujące w tym zakresie są również rosnące koszty funkcjonowania Miasta, żeby tylko przytoczyć ponownie rosnące ceny energii elektrycznej czy też skutki podwyżek płac dla pracowników w trakcie 2021 roku. Nie bez znaczenia są też zwiększone wydatki utrzymaniowe w związku oddaniem do użytku różnych inwestycji miejskich takich np. jak budowa tramwaju na Naramowice czy też Centrum Szyfrów Enigma. Wydatki na zadania z zakresu administracji rządowej spadają o 49,3%, o czym zdecydowało odebranie gminom zadania obsługi wypłaty świadczeń wychowawczych.

Na wydatki majątkowe w projekcie budżetu na 2022 rok została zaplanowana kwota w wysokości 1.093 mln zł (spadek w stosunku do planu na 2021 rok o 22,4%). Prawie połowa z zaplanowanych wydatków majątkowych to inwestycje realizowane z udziałem środków UE. Zapisane w projekcie budżetu na 2022 rok wydatki na inwestycje stanowią 21,8% ogółu wydatków. W planie inwestycyjnym zostały zapisane zarówno wymagające dużych nakładów środków inwestycje o charakterze ogólnomiejskim, jak i szereg mniejszych, wskazywanych w procesie partycypacji społecznej, głównie z udziałem rad osiedli czy też w ramach PBO.

Projekt budżetu na 2022 rok zakłada deficyt w wysokości 569 mln zł, który wynika z wielkości kwot zaplanowanych na wydatki majątkowe. Po stronie przychodów budżetu zaplanowano 627 mln zł z emisji obligacji oraz zaciągnięcia kredytów i pożyczek – środki te stanowią źródło pokrycia deficytu oraz przeznaczone są na spłatę przypadających na 2022 rok rat zadłużenia. Prognozuje się, że zadłużenie na koniec 2022 roku wyniesie 2.591 mln zł. Założone w projekcie budżetu wartości w zakresie zadłużenia i jego obsługi gwarantują spełnienie ustawowych relacji limitujących obsługę zadłużenia.

WPROWADZENIE

Projektowanie budżetu z jednej strony przy dużej niepewności towarzyszącej znaczącym zmianom w finansach samorządowych oraz wciąż trwającej epidemii COVID-19, a z drugiej strony w warunkach wyraźnie rosnących kosztów funkcjonowania Miasta jest szczególnym wyzwaniem. Wyrażam jednak przekonanie, że przedkładany dokument zawiera rozwiązania optymalne dla mieszkańców Poznania i wychodzi naprzeciw ich potrzebom - na ile jest to możliwe w tych niełatwych dla samorządu warunkach. Ze względu na duży stopień zewnętrznej niepewności, realizacja budżetu będzie wymagała stałego monitorowania i gotowości do ewentualnych korekt w trakcie roku. Licząc na przyjęcie przez Radę Miasta zaproponowanego projektu, podkreślam swoją otwartość na kompromisy. Wyrażam przekonanie, że debata budżetowa będzie merytoryczna i konstruktywna, a jej efektem będzie wspólne wypracowanie możliwie jak najbardziej korzystnego budżetu dla Poznania.

PREZYDENT MIASTA POZNANIA

Jacek Jaśkowiak

SKARBNIK MIASTA POZNANIA

Piotr Husejko